

DE KORHAAN

UITGAVE: VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Tijdschrift voor vogelstudie en waarnemingen uit het gebied tussen Eem en Vecht.

Tevens orgaan van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o.

Redaktie-adres: Laarderweg 184, Bussum.

Excursies: C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-16 41

Overname van artikelen of gedeelten daarvan uitsluitend met toestemming van de Redaktie.

Inzenden kopie: voor de 10e van elke maand.

Advertenties f 25,— per 1/6 pagina per minimaal 6 nummers.

*De Vogelwerkgroep het Gooi e.o. stelt zich ten doel studie en bescherming van vogels in de ruimste zin.
Haar werkterrein wordt voornamelijk omsloten door Eem en Vecht.*

Samenstelling bestuur

Voorzitter: D. A. Jonkers, Engelsjan 21, Laren, tel. 02153-72 56.

Secretaresse: Mevr. R. de Wijs-Tabois, Stalpaertstraat 10, Hilversum, tel. 02150-12928.

Penningmeester: L. F. Rynja, Plaggenweg 1, Bussum.

Leden: A. Bode, Banckertlaan 87, Hilversum, tel. 02150-139 50.

J. Harder, Reigerstraat 12, Hilversum.

Mevr. C. Holzenspies, Naarderstraat 170, Huizen, tel. 02152-36 07.

C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-16 41.

Dr. J. A. Smits, Burg. Lambooylaan 15, Hilversum, tel. 02150-146 24.

Ch. M. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum, tel. 02150-174 18.

Avifauna: voorzitter: J. W. Leclercq, Berlagelaan 68, Hilversum.

secretaris: Ch. M. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum,

Nestkasten: voorzitter: A. Bode, Banckertlaan 87, Hilversum.

secretaris: R. Moolenbeek, Erfgooiersstraat 597, Hilversum.

Ringonderzoek: voorzitter: K. Visser, Naarderstraat 170, Huizen.

secretaris: D. A. Jonkers, Engelsjan 21, Laren.

Zuidelijk Flevoland: voorzitter: J. L. A. Blonet, Gr. Florislaan 62, Bussum.

secretaris: J. Harder, Reigerstraat 12, Hilversum.

Voorlichting: J. Klein, Zwaardemakerstraat 12, Bussum, tel. 02159-133 89.

Lidmaatschap: f 12,50 per jaar voor personen van 18 jaar en ouder. (studenten, huisgenootleden, half geld).

Op te geven bij het secretariaat. Contributie- en abonnementsbetaling overschrijven op post-giro 328587 van Alg. Bank Ned. te Hilversum, t.g.v. Vogelwerkgroep 't Gooi e.o.

REDACTIONEEL

Wanneer we 's morgens vroeg naar de lucht kijken, zien we ze voorbij trekken, de vogels. Dat klopt ook wel, want de vakantie-drukke is geluwd, is aan het voorbijgaan, in tegenstelling tot de vogeltrek, die nu eerst goed op gang komt. Het is herfst geworden. In de komende maanden zullen duizenden, zo niet miljoenen vogels ons land passeren op weg naar hun winterkwartieren. Opnieuw zullen ze, gedreven door hun instinct, bergpassen en zeeëngten "nemen" en de eeuwenlang gebruikte pleisterplaatsen aandoen. Plaatsen, die verder en verder uit elkaar zijn komen te liggen, in het overbevolkte West-Europa. Betonnen steden, industrieën, verkavelingen, toenemende actieve recreatie - 200.000 geboorten per dag per wereldbevolking! -, het zijn zo maar enkele indicaties, die ons de zekerheid geven van het verdwijnen van wie weet hoeveel vogelbiotopen. Zo ook in het Gooi.

Een van die winterkwartieren, schakel in een keten van rustpunten van noord naar zuid, is ook het Laegieskamp. Een kleine oase, die we zo graag voor het Gooi willen behouden. En niet alleen om de Sijzen, Sperwer en IJsvogel, die er overwinteren. Maar ook om de zomervogels, de unieke vegetatie en daarbij feitelijk nog meer, om die simpele 5 hectaren natuur op zichzelf, die zich zeker historisch met de ouderdom van het Naardermeer kan meten. We weten het, we hebben ruimte nodig. "Lebensraum". Eens een nare kreet uit een nog niet zo ver verleden. Nu een sluipende erosie, zachte vilten afbraak, waartegen soms geen kruid is gewassen. Of soms gewoon ergens het mes erin, laat maar komen wat komt. Zo was er die weg door het Bikbergerbos. En de 30.000, die protesteerden, die zelfs steun ontvingen van kamerleden, en die een aanvankelijk genomen beslissing wisten te keren.

In het Goois Nieuwsblad van 17 sept. j.l. lazen wij, zeer tot ons genoegen, de standpunten rondom het natuurbehoud ten aanzien van het Spieghel. We maken ons echter wel zorgen over het Laegieskamp. Wie kan ons garanderen, dat door het volstorten met zand van de grote (ijs)vijver, het dooivennis van flora en fauna daarmee nu bij voorbaat vaststaat? Het is maar al te waarschijnlijk, dat de vijver het volgende zomerseizoen, nu de modderbodem is vervangen door een stevige zandbodem, zal veranderen in een "pierebad" of wellicht geheel zal droogvallen. Ook is het niet uitgesloten dat muggen massaal hun eieren zullen afzetten in het ondiepe water. En is in geval van een muggenplaag dan niet de meest voor de hand liggende oplossing het dempen van de vijver? Dan zouden we er tenminste gelijk een parkeerplaats van enkele hectaren aan over houden, ten gerieve van de gebruikers en bezoekers van de in de nabijheid gelegen sportvelden.

En zo zou er dan weer een klein, onvervangbaar stukje natuur, tot stand gekomen door duizenden jaren van evolutie, verdwenen zijn ... Tenzij ik mij toch vergis ...?

fR.

-.-.-.-.-

BESTUURSMEDEDELINGEN

- 23 sept. Lezing met dia's door de heer A. Hartog over het eiland Skomer en zijn vogelbevolking.
Aanvang 20.00 uur; Openbare Leeszaal in Hilversum.
- 25 sept. Dagexcursie naar het Zwin in België. Vooral voor het observeren en fotograferen van niet zo alledaagse vogels. Vertrek: 5.15 uur vanaf Hilversum, Oosterspoorplein. Kosten (indien volle wagen) + f. 15,-. Denkt U aan grenspapieren (voor auto GROENE KAART) en wat Belgisch geld.
- 30/31 okt. Weekeinde op Terschelling.
Vertrek zaterdag 30 okt. 6.00 uur vanaf Hilversum, Oosterspoorplein. Het gaat bij deze excursie vooral om een indruk te krijgen van de omvang van de vogel-trek van dit Waddeneiland.
Denkt U wel aan warme en waterdichte kleding?
Het is de bedoeling met auto's tot Harlingen te rijden en dan op Terschelling fietsen te huren.
Kosten + f. 30,-.
- Voor bovenstaande excursies geldt dat wordt gereden met eigen auto's. Niet-autobezitters kunnen als passagier mee. Opgave met vermelding wel/niet autobezitter aan: C. de Rooy, Rading 80,
Nw. Loosdrecht, tel. 02158-1641
(na. 18.00 u.)

LEDENMUTATIES:

- Nieuwe leden: Hr. H.M. van Hoogmoed, Hoge Larenseweg 173,
Hilversum.
Hr. E.W. Lecuwijn, Elbert Meeylaan 38,
Kertenhoef.
Hr. A. Ber, Prins Hendriklaan 5, flat. 308,
Soestdijk.
- verhuisd: Hrn. en Mw. van Zuylon, naar: Gijsbrecht van
Amstelstraat 130, Hilversum.

NESTKAST-TIMMERDAG

De in het mei/juni-nummer van de Korhaan aangekondigde nestkast-timmerdag komt langzaam naderbij en is gepland in de maand november. De juiste datum is nog niet bekend, maar vast staat, dat het in elk geval op een zaterdag zal zijn. De bedoeling is, dat op deze "timmerdag" een aantal nestkasten gemaakt zullen worden voor zowel Torenvalk als de diverse zangvogels.

Voor het benodigde materiaal en gereedschap zal worden gezorgd.

Van U wordt slechts gevraagd, opkomst in grote getale (al is het maar voor een paar uur). Slechts dan kan deze gezamenlijke werkdag een gunstig resultaat opleveren.

Geïnteresseerden kunnen zich SCHRIJFTELIJK (een briefkaartje is al voldoende) opgeven bij:

A. Bode
Banckertlaan 87
Hilversum

-- -- --

Even terzijde

Van de verschillende commissies, deel uitmakend van onze VWG, bevindt de redactiecommissie zich wel het meest in "het glazen kamertje". Het resultaat van haar onzichtbaar geploeter - hetgeen overigens met veel animo geschiedt! - is elke maand voor onze leden duidelijk zichtbaar en het is dan altijd wel mogelijk om het een en ander te vinden waarop men een vinger zou kunnen leggen. Dit doen we trouwens zelfs steeds na elke krant. En als een krant eens wat minder gelukkig uitvalt - soms door plotselinge samenlopen van omstandigheden - dan zit ons dit niet lekker en beloven we elkaar weer plechtig beterschap, enz. Toch zoeken we langzaamaan naar betere uitkomsten. De goede waarnemer zal wel erkennen dat er vanaf "in de beginne" voortgang te bespeuren valt. Maar helemaal af blijft moeilijk. Wie dat wel kan mag het zeggen en ook doen. Met een waarschuwing mijnerzijds, dat in dat "doen" telkens weer de voetangels en klemmen zitten.

Waarom nu dit verhaal. Omdat we willen vaststellen, dat onze commissie het zich niet kan permitteren om helemaal niets te doen. Want dan komt de krant niet in de bus. De andere commissies kunnen, als zij dit willen, rustig doorgaan met ademen, zonder dat de ruim 200 leden daar veel van merken. Dit is maar "bijvoorbeeld". Inhoeverre ook hier verbetering nodig is, dat is geen redactie punt. We laten dit eenvoudig in het midden.

Wat nu verder De Korhaan betreft: zwart-wit 6x9 fotootje willen we graag ook van andere fotografen tegemoet zien. Waarom telkens dezelfde namen? Waarbij opgemerkt, dat het wel altijd moeilijk zal blijven om stencilfoto's goed over te nemen. Vandaar graag contrastrijke foto's. Leden, die tot nu toe niets voor onze VWG konden doen, zouden in ieder geval hiermee eens een begin kunnen maken. Ook hadden we graag van leden, die hiertoe heel goed in staat zijn, wat meer inbreng met zo nu en dan een toegespitst artikel. Mogen we dit nog met wat voorzichtige nadruk vragen? Zo hopen we ook, dat de thans verjongde eindredactie - Frans Rijnja - door vele jongeren zal worden gewaardeerd en dit merkbaar wordt door van die kant een grotere deelname aan het commissiewerk.

Wat de redactie betreft is de aanvankelijke vervanging van Jan vd Geld toch weer te elfder ure niet doorgedaan. Dit is weer zo'n bewijs, waarom de dingen anders lopen dan ze zouden moeten gaan. Vandaar dus nu: Wie van de 200? Ook dames mogen zich best in de redactie vertegenwoordigd weten! Bel ons eens op. Eerlijk, we zouden met ons tweehonderden zonder veel individuele inspanning heus veel meer kunnen doen. Maar ja, wat willen we.

Rest dank te brengen voor het correctiewerk van de heer J. Klein, diverse malen voor Re Korhaan verricht, al moesten soms stencils of een deel daarvan ongecorrigeerd "op de pers", voor welke fouten wellicht daarin hij nimmer verantwoordelijk kon zijn. Insiders, hem kennend, zullen dit reeds begrepen hebben. In de praktijk blijkt zijn wens naar volmaaktheid op dit punt - althans op dit moment - niet altijd te verwezenlijken. Maar wat nu niet kan, kan nog komen. Hij stelde er - terecht - prijs op mede te delen, dat hij op deze wijze het correctiewerk niet meer voor zijn rekening kon nemen. Een begrijpelijk standpunt. De redactie zal met een andere oplossing blijven trachten een toch nog leesbare krant op tafel te brengen.

Dat zijn dan zo wat besognes rond de redactie. Ons bekruipt wel eens het gevoel dat, hoe minder je doet des te probleemlozer de dingen verlopen. Slapen zou feitelijk nog de meest ideale oplossing zijn. Maar hoe komen we aan waarnemingen over de vogeltrek, nestkasten, ringonderzoek, inventarisatierapporten en al die andere zaken, die we toch steeds allemaal zullen moeten doen?

th.

AVIFAUNA VAN HILVERSUM

Na de Avifauna van Bussum is nu ook de Avifauna van Hilversum verschenen. In een acht pagina's tellend rapport is het resultaat weergegeven van de inventarisatie op 31 mei 1970. Hilversum werd hiertoe verdeeld in 8 wijken; de begrenzing van de wijken was als volgt:

- wijk I Gijsbrecht van Amstelstraat-Utrechtsestraatweg-Zuiderheideweg-Kolhornseweg-Loosdrechtseweg.
- wijk II Gijsbrecht van Amstelstraat-Loosdrechtseweg-Vaartweg-Kerkbrink-Langestraat-Emmastraat.
- wijk III Loosdrechtseweg-Vaartweg-Beeresteinseweg-gemeentegrens-Kerkelandenlaan.
- wijk IV Vaartweg-Geert van Mesdagweg-'s Gravelandseweg-Koninginneweg-Hoge Naarderweg-Insulindelaan-spoorlijn-Stationstraat-Bussumerstraat-Kerkbrink.
- wijk V Bussumerstraat-Stationstraat-spoorlijn naar Baarn-van Linschotenlaan-Soestdijkerstraatweg-Emmastraat-Langestraat-Kerkbrink.
- wijk VI spoorlijn-Anthonie Fokkerweg-Kamerlingh Onnesweg-Kamrad-Orionlaan-Larenseweg.
- wijk VII Larenseweg-spoorlijn-Erfgooiersstraat.
- wijk VIII spoorlijn-Insulindelaan-Hoge Naarderweg-Koninginneweg-'s Gravelandseweg-Tromplaan-Corverslaan-Oude Meentweg-Boslaan-Bachlaan-Doodweg-Witte Kruislaan.

Er werden 35.279 broedparen geteld in 60 soorten. Wilde eend en Fazant waren wel broedvogel, doch werden niet opgenomen.

Een kolonie van de Oeverzwaluw bevond zich in de bouwput van de in aanbouw zijnde N.O.S.-studio's. De kolonie groeide uit tot ca. 70 nesten, doch ging verloren.

Zeer opvallende, in het Gooi zeldzame, broedvogels zijn Europese kanarie, Nachtegaal, Vuurgoudhaantje, Appelvink en Fluiter. Ook de Bonte vliegenvanger werd aangetroffen.

Hieronder volgt de lijst van broedvogels in de gemeente Hilversum.

LIJST VAN BROEDVOGELS IN DE GEMEENTE HILVERSUM.										
soort:▼	wijk:►	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	TOTAAL:
1. Torenvalk		-	1	-	1	1	-	1	-	4
2. Patrijs		2	-	-	-	-	-	-	-	2
3. Waterhoen		-	-	-	-	1	4	-	-	5
4. Meerkoet		-	-	-	-	-	3	-	-	3
5. Holenduif		-	-	-	5	-	-	-	-	5
6. Houtduif		120	30	50	36	31	50	35	139	491
7. Tortelduif		2	-	-	1	-	-	-	7	10
8. Turkse toffel		180	70	80	94	27	10	110	138	709
9. Koekoek		1	-	-	-	-	-	-	-	1
10. Bosuil		-	1	-	3	-	-	-	2	6

soort:	wijk:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	TOTAAL:
11. Gierzwaluw		90	120	15	60	160	10	25	27	507
12. Groene snecht		3	-	-	-	-	-	-	3	6
13. Gr. bonte sp.		4	-	-	2	-	-	-	15	21
14. Kuifleeuwerik		2	-	5	4	-	4	3	3	21
15. Boerenzwaluw		-	-	7	-	-	-	-	1	8
16. Huiszwaluw		-	-	5	-	-	-	-	1	6
17. Oeverzwaluw		-	-	-	-	-	-	-	17	17
18. Witte kwitst.		2	-	3	4	-	2	-	3	14
19. Winterkoning		26	6	7	16	2	40	14	81	192
20. Heggemis		24	9	5	25	1	40	25	40	169
21. Grote lijster		5	-	-	2	-	-	-	7	14
22. Zanglijster		24	10	12	6	-	5	7	56	120
23. Merel		226	90	90	125	37	500	200	167	1435
24. Gekr. roodst.		7	-	9	-	-	2	2	25	45
25. Zwarte roodst.		-	-	6	1	1	3	-	2	13
26. Nachtegaal		-	-	-	-	-	-	-	2	2
27. Roodborst		24	9	4	9	-	15	12	69	142
28. Spotvogel		-	1	1	1	-	-	-	-	3
29. Zwartkop		6	-	-	8	-	-	-	25	39
30. Tuinfluiter		-	2	3	1	2	-	1	13	22
31. Grasmus		1	-	2	-	-	-	3	3	9
32. Braamsluiper		1	-	-	3	-	-	-	-	4
33. Fitis		36	5	3	2	-	3	3	10	62
34. Tjiftjaf		42	5	7	2	-	2	4	39	101
35. Fluiter		-	-	-	1	-	-	-	2	3
36. Goudhaantje		2	-	-	2	-	-	-	2	6
37. Vuurgoudhaantje		-	-	-	-	-	-	-	1	1
38. Grauwe vliegenv.		3	-	3	14	-	-	-	11	31
39. Bonte vliegenv.		1	-	-	-	-	-	-	3	4
40. Koolmees		134	25	35	60	6	40	40	70	410
41. Pimpelmees		5	4	2	19	-	10	9	5	54
42. Zwarte mees		7	-	-	1	-	-	-	-	8
43. Kuifmees		4	-	-	1	-	-	-	5	10
44. Glanskop		6	-	-	-	-	-	-	13	19
45. Staartmees		9	2	2	13	-	10	4	19	59
46. Boomklever		8	1	-	3	-	-	-	23	35
47. Boomkruiper		-	-	-	9	1	-	-	20	30
48. Appelvink		-	-	-	-	-	-	-	1	1
49. Groenling		42	22	28	49	3	20	40	42	246
50. Kneu		-	-	-	1	-	-	-	-	1
51. Eur. kanarie		-	-	-	1	-	-	-	-	1
52. Goudvink		7	1	-	2	-	-	-	2	12
53. Vink		58	15	15	25	6	5	8	70	202
54. Huismus		5000	3600	1500	1800	3000	6000	5000	700	26600
55. Ringmus		20	-	-	2	-	100	-	38	160
56. Spreeuw		600	300	200	150	300	600	500	235	2885
57. Zwarte kraai		2	-	-	2	-	-	-	6	10
58. Kauw		50	20	20	33	7	11	12	18	171
59. Ekster		25	5	2	3	2	10	1	10	58
60. Vlaamse gaai		24	3	2	3	2	5	3	12	54
totaal:		6835	4357	2123	2605	3590	7504	6062	2203	35279

Verslag Torenvalkrnekstasten Zuidelijk Flevoland 1970

De in 1969 geplaatste nestkasten zijn in 1970 één maal gecontroleerd; de bewoonde kasten zijn echter 3 maal bezocht. Er is dat jaar door te weinig tijd (nog) geen onderzoek verricht naar het voedsel (braakbalanalyses etc.).

In 1969 waren er in Zuidelijk Flevoland 24 kasten; in 1970 is het aantal nestkasten opgevoerd tot 34 stuks. Deze stonden voor het grootste gedeelte langs de Gooimeerdijk, verder 5 bij Pampushaven en 3 bij het gemaal. In de loop van het jaar verdween één kast langs de Gooimeerdijk.

De bewoning in 1970 was gelukkig beter dan in 1969. In onderstaand overzicht geeft het tussen haakjes geplaatst cijfer het aantal kasten aan; het cijfer ervoor het aantal broedsels.

<u>Gooimeerdijk</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>
p. 7.0 tot 13.5	2(9)	3(14)
p. 21.5 tot 25.0	1(8)	4(8)
bij Nijkerk	1(4)	2(3)
Pampushaven	-(-)	-(5)
Gemaal	-(3)	1(3)

Dit geeft een bewoning van 29% (10 broedsels) tegen 17% (4 broedsels) in 1969. Er zijn in totaal 41 jongen uitgevlogen (86%) tegen 50% in 1969.

Alle jongen zijn geringd; tot nu toe slechts twee terugmeldingen:

3.114.569	30-06-1969	terug 08-10-1969	Bergen op Zoom
		dood tegen torenkraan	
3.136.347	28-06-1970	terug 25-08-1970	Hillegom
		doodgevlogen tegen hoogspanningslijn	

E.R. Osieck
J. Harder

Op 12 oktober 1971, 20.00 uur in de aula van de scholengemeenschap "Godelinde", vertoont Jo van Dijk zijn film

" VOGELS VAN ROEMENIE "

Aanbeveling lijkt ons overbodig!
Toegang: f. 1,50 per persoon

Notitie 23

Roofvogels contra roofvogels

Reeds eerder schreef ik over het stoten van roofvogels of andere vogels op roofvogels. Een dezer dagen (begin okt. 1970) zag ik weer zoiets. Op de Dwingelose heide vloog een prachtige Blauwe kiekendief, man. Juist door zijn gedrag werd mijn aandacht op hem gevestigd. De vogel vloog nl. laag boven de grond en buitelde daarbij als een Kievit. Telkens na ongeveer 10 -30 seconden vliegen ging de vogel op de grond zitten. Wat bleek nu? De vogel werd achterna gezeten door een Torenvalk en een Smelleken. De beide valken bleken enorm lastig te zijn. Maar telkens als de kiekendief op de grond ging zitten, vlogen de valkjes, elkaar achterna zittend, weg. Wanneer de kiekendief echter weer opvloog, vielen ze hem direct weer aan. Dit ging vijf minuten zo door. Toen de kiekendief lange tijd achtereen bleef zitten, verdwenen de valkjes al stoeiend.

J.v.d.G.

Notitie 24

Kuifmees

In het hoveniersbedrijf komt men soms voor moeilijke situaties te staan. Van de zomer moest er bij de aanleg van een tuin in Blaricum een half dode boom worden gerooid. Dit is op zichzelf niets bijzonders, zij het niet, dat er aan de boom een nestkast hing, waarin een Kuifmees enige jongen had. Daar enkele meters verder ook een boom stond, besloten we de kast te verhangen. Tussen de beide bomen werden twee metalen stripjes bevestigd. De kast werd los gemaakt van de boom maar op dezelfde plek weer aan de stripjes bevestigd. Aan de kast werd een touwtje bevestigd en de verhuizing kon beginnen. Iedere keer als de Kuifmees zijn jongen had gevoerd, werd de kast enige decimeters verschoven. Ook werd de kast verschoven als de mees erin zat. Na twee uur was het werk geklaard. De kast werd weer op de boom vastgezet, de stripjes werden verwijderd en de vrijgekomen boom werd gerooid.

E.P.Kl.

Notitie 25

Zwartkop

Nadat de Zwartkop (♂) zich op 1 februari 1971 in onze tuin aan de Eikbosserweg te Hilversum vertoonde, kwam de vogel in de winterweek begin maart, terug, mogelijk aangetrokken door ons vijvertje, waarin we altijd een open plekje hebben om de vogels te laten drinken. Verder toonde hij veel interesse voor de vetbol, die op ca. 1½ m. van het raam hangt, waardoor wij hem zeer goed konden observeren. Tenslotte gelukte het dia's van hem te maken door het raam, maar mede door het donkere weer geen 100%, al is de vogel goed te herkennen. Gedurende de gehele maand maart is de vogel bij ons gebleven. De heer C. de Rooy vertelde ons, dat in zijn tuin een ♀ voorkwam, terwijl Dr. J.A. Smits op 18/1 een ♂ geringd heeft (vogeljaar, febr. 1971). Zijn er nog meer waarnemingen in onze omgeving bekend? Volgens de Avif. van Nederland 1970 zijn er zes waarnemingen van begin maart bekend.

G.Heise

Massale vogelsterfte in Zuidelijk Flevoland

Op zondag 29 augustus 1971 zag ik een dode mantelmeeuw in het water liggen, aan de binnenzijde van de Costvaardersdiepdijk, vlak bij het gemaal. Hieraan schonk ik echter geen bijzondere aandacht.

Later ontdekte ik ter hoogte van paal 13, tussen een groep Lepelaars, een stervende Blauwe reiger. Pas toen ik weer in de richting van Muiderberg reed, drong het tot mij door, dat er overal donkere hoopjes lagen. Toen herinnerde ik me de bovenaangehaalde gevallen en ben eens goed gaan kijken. Ongeveer ter hoogte van paal 16 zag ik een dode jonge Bergeend en tientallen dode talingen en Meerkoeten op het slik liggen. Voorbij het gemaal zag ik nog een stervende jonge Zilvermeeuw.

Direct daarop heb ik enkele mensen gewaarschuwd, die eventueel een onderzoek konden instellen. Op maandag 30 augustus zijn enkele vogels verzameld voor onderzoek. Bij het zoeken naar dode vogels ontdekten zij in de rietkanten nog tientallen levende vogels. Hier betrof het voornamelijk Wintertalingen. De vogels vertoonden verlamingsverschijnselen.

Op zaterdag 4 september heb ik zelf nog enkele steekproeven genomen om te zien of de toestand veranderd was.

Ter hoogte van paal 13 onderzocht ik een oppervlakte van ongeveer 500 m². Daar trof ik aan:

- ca. 30 dode Wintertalingen
- ca. 10 dode Wilde eenden
  - 2 dode Snienten
  - 1 dode Slobeend
  - 2 dode jonge Waterhoentjes
- ca. 10 dode Meerkoeten
  - 1 dode Watersnip
  - 1 dode Zwarte ruitcr
  - 3 dode Zwarte sterns
- ca. 10 dode Kokmeeuwen
  - 1 dode Lepelaar(!)
  - 4 dode vissen(!)

Verder trof ik daar nog een stervende Meerkoet en een Waterhoen aan.

Op punten, meer in de richting van Belystad, vond ik nog dode jonge Bergeenden, een dode Kluut en een stervende Kemphen. Ook lagen overal dode Wintertalingen, Meerkoeten, Wilde eenden en Slobeenden.

Langs de Knardijk hetzelfde beeld. Omdat het terrein slecht toegankelijk is, wordt veel over het hoofd gezien. Het aantal dode en stervende vogels bedroeg minstens enkele honderden. In werkelijkheid zullen het er mogelijk duizenden zijn.

Opmerkelijk is, dat het aantal soorten vogels zo groot is! Hebben zij alle hetzelfde voedsel? Wat gebeurt er als de in Zuidelijk Flevoland zo talrijk aanwezige kiekendieven de verzwakte vogels grijpen?

De toestand is op dit moment niet rooskleurig.
 Betreft het hier een normale sterfte, die toevallig ontdekt
 is, of worden de vogels vergiftigd?

We zullen de resultaten van het onderzoek maar afwachten!

J.v.d. Geld

WAARNEMINGEN BUITEN HET GOOI

Van 24 juli tot 7 augustus met vakantie op Texel, deed ik een paar waarnemingen, die ik niet had verwacht.

Op de "Schorren" één Casarca en de dag daarop, drie exemplaren in "Troelje". Opzichter Boot van "Natuurmonumenten" verzekerde mij, dat de laatste weken regelmatig vier exemplaren waren waargenomen.

Ook in de winter werden ze nogal eens gezien.
 Hij geloofde niet, dat dit allemaal ontsnapte vogels waren.

Bij de "schans" trof ik elke dag een Rotgans aan.
 Steeds in gezelschap van een clubje Kuifeenden.

Bij de "Muij", op een weiland, zag ik een Kramsvogel moederziel alleen. Ook dit was in deze tijd van het jaar een echte verassing.

J.Klein

Verzoeken bij notitie 22 (Merelvrouw) in "De Korhaan", jaargang 5 no. 5, als ondertekening te noteren:
 Mw. E. Mulder-Eenjes.

AVIFAUNA VAN HET LAEGIESKAMP 1971

Evenals in voorgaande jaren is ook dit jaar het Laegieskamp weer geïnventariseerd op broedvogels.

Bij het vergelijken van de resultaten met die van de inventarisatie van 1969 werd een sterke teruggang geconstateerd in soorten en aantallen.

Sinds 1966 zijn de Torenvalk, Knobbelzwaan, Waterral, Ransuil, Nachtegaal, Kleine karekiet, Rietzanger, Spotvogel en Grauwe vliegenvanger als broedvogel verdwenen.

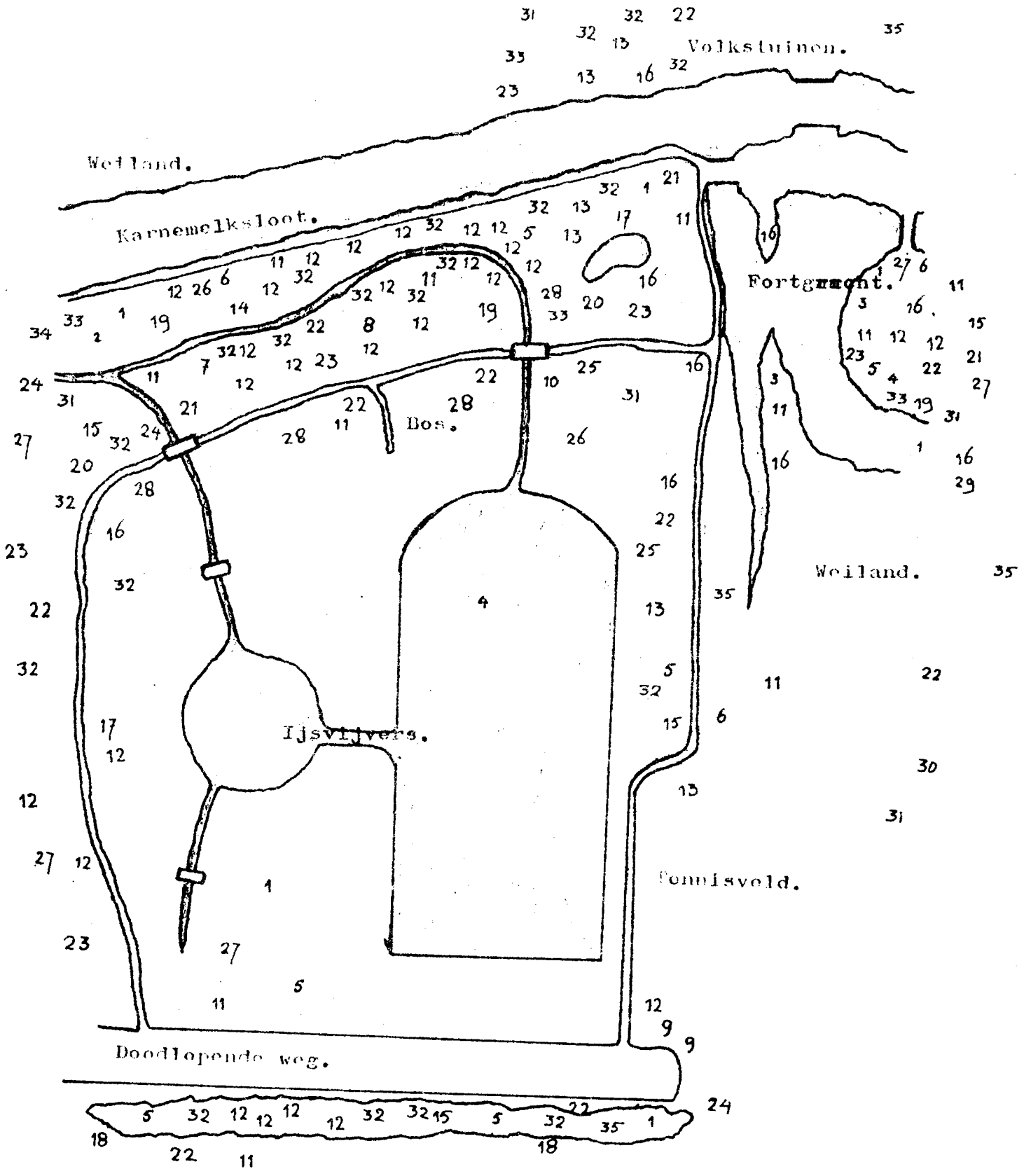
Vooral de steeds toenemende rekreatiedruk is hier debet aan.

De gegevens, verkregen uit 10 ochtend- en 2 avondtellingen zijn hieronder in het kort samengevat.

1. Wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	(6)
2. Fazant (<i>Phasianus colchicus</i>)	(1)
3. Waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)	(2)
4. Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)	(2)
5. Houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	(6)
6. Turkse tertel (<i>Streptopelia decaocto</i>)	(3)
7. Tortelduif (<i>Streptopelia turtur</i>)	(1)
8. Keekoek (<i>Cuculus canorus</i>)	("1")
9. Boerenzwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	(2)
10. Witte kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)	(1)
11. Winterkoning (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	(11)
12. Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	(28)
13. Ringmus (<i>Passer montanus</i>)	(6)
14. Grote lijster (<i>Turdus viscivorus</i>)	(1)
15. Zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)	(4)
16. Merel (<i>Turdus merula</i>)	(11)
17. Gekr. roodstaart (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	(2)
18. Reedborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	(6)
19. Zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)	(3)
20. Tuinfluiter (<i>Sylvia borin</i>)	(2)
21. Fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	(3)
22. Tjiftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)	(10)
23. Koolmees (<i>Parus major</i>)	(6)
24. Pimpelmees (<i>Parus caeruleus</i>)	(2)
25. Matkep (<i>Parus montanus</i>)	(3)
26. Staartmees (<i>Aegithales caudatus</i>)	(2)
27. Heggemus (<i>Prunella modularis</i>)	(5)
28. Boenkruiper (<i>Certhia brachydactyla</i>)	(4)
29. Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	(1)
30. Kneu (<i>Carduelis cannabina</i>)	(1)
31. Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	(5)
32. Sprceuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	(21)
33. Kauw (<i>Coryvus monedula</i>)	(4)
34. Ekster (<i>Pica pica</i>)	(1)
35. Vlaamse gaai (<i>Garrulus glandarius</i>)	(4)

Bij het intekenen op het kaartje van de territoria (resp. nestplaatsen) is gebruik gemaakt van de volgordennummers. Het cijfer tussen ( ) geeft het aantal aan.

"HET LAEGTESKAMP"

WAAROM SPREIDT DE AALSCHOLVER ZIJN VLEUGELS?

Misschien herinnert U zich mijn notitie over de Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*) in het december-nummer van 1970. Daar haakte ik in op een eerder geplaatste notitie van J.v.d.Geld, die zich afvroeg hoe een Aalscholver zijn vleugels moet drogen bij regenachtig weer.

Naar aanleiding van hetgeen ik in de "Spectrum Dieren-encyclopedie" had gelezen, schreef ik mijn notitie. In deze encyclopedie staat nl. dat de Aalscholver zijn vleugels niet spreidt om ze te drogen, maar om afstand te bewaren met zijn soortgenoten. Dr. Hillenius, eindredakteur van de encyclopedie, wees mij erop, dat het hier de Nederlandse vertaling van "Purnell's Encyclopedia of Animal Life" betref, welke onder redactie van Dr. Maurice Burton staat.

Ik heb Dr. Burton gevraagd hoe het nu eigenlijk zit met de Aalscholvers. In zijn antwoord schreef hij mij, dat het nog nooit is bewezen, dat Aalscholvers hun vleugels moeten drogen. Het is alleen maar een algemeen aanvaarde gedachte.

Dr. Burton stuurde ook nog een kopie van een artikel uit "The Illustrated London News" van 26 november 1955, waarin hij verslag heeft uitgebracht van de door hem verrichte onderzoeken.

In dit artikel schrijft Dr. Maurice Burton dat het uitspreiden van de vleugels zoveel lijkt op het uithangen van de was, dat men algemeen is gaan denken, dat de Aalscholver zijn veren zou moeten drogen nadat hij uit het water komt. Dr. Burton bestrijdt deze stelling. Hij zegt dat Aalscholvers zich soms door een golf op een rots laten zetten, waarna ze de vleugels niet spreiden, terwijl andere na een langere vlucht van hun viswater aan land gaan en vrijwel direct de vleugels spreiden. Als de veren van de Aalscholver niet waterafstotend zouden zijn, en de veren dus gedroogd zouden moeten worden, dan zou dit al tijdens het vliegen gebeurd moeten zijn. Waarom dan nog de vleugels spreiden?

Ook Aalscholvers, die in dierentuinen worden gehouden, spreiden na de maaltijd dikwijls hun vleugels, hoewel ze het voedsel uit de hand van de verzorger hebben gekregen en derhalve geheel niet in het water zijn geweest.

Dr. Maurice Burton stelt, dat Aalscholvers hun vleugels spreiden om een onderlinge afstand tussen de soortgenoten te krijgen. Dit leidt hij af uit waarnemingen, die hij heeft gedaan bij een rots, waarop een dozijn Aalscholvers roestten. Toen hij de waarnemingen begon, waren er enkele afwezig. Dr. Burton bleef wachten tot de vogels terugkeerden. Twee kwamen er vrijwel gelijktijdig terug. De eerste, A, begon na enige seconden uitgebreid toilet te maken. De tweede, B, ging vlak bij een andere Aalscholver zitten en spreidde meteen zijn vleugels met de klaarblijkelijke bedoeling hem iets te laten opschikken. Daarna duwde B met de snavel A een stukje opzij.

Enige tijd later wandelde B over de vlakke rots naar C en spreidde opnieuw zijn vleugels en C schikte iets op.

Dr. Maurice Burton vermeldt, dat alle Aalscholvers op de rots naderhand vrijwel onbeweeglijk op bijna exact gelijke afstanden van elkaar zaten, nl. op een afstand, gelijk aan één vleugelspanwijdte!

Ook werd waargenomen, dat Aalscholvers in het water soms op eend-achtige manier (staartzit) de veren uitschudden.

E.P.Klomp

DE AVIFAUNA VAN MIDDEN - NEDERLAND

Na ruim vijf jaar literatuur naslaan, dagboeken en jachtregisters uitwerken en inventariseren, is het eindelijk zover.

Het manuscript van het boek "De Avifauna van Midden-Nederland" ligt bij de drukker, die hard werkt om het boek tussen Sinterklaas en Kerstmis in de winkels te krijgen.

In het ongeveer 540 pagina's tellende boek worden alle in Midden-Nederland waargenomen vogelsoorten beschreven. Van de meeste broedvogels zijn verspreidingskaarten opgenomen, waarvan het voorkomen en de dichtheden van de soort kan worden afgelezen in de verschillende delen van Midden-Nederland; enkele kaarten zijn in kleur opgenomen. Bovendien staan door het boek verspreid de vogelfoto's.

Prof. K.H. Voous schreef het voorwoord.
De drukker roemde de kwaliteit van de verspreidingskaarten.

De uitgever denkt erover, de Avifauna zowel in paperback als ingebonden uit te brengen.

De juiste prijs is nog niet bekend; als richtprijs wordt voorlopig respectievelijk f. 40,-- en f. 46,-- aangehouden.

Ongezien zijn reeds duizend exemplaren verkocht.

Het bestuur van onze Vogelwerkgroep wil ieder lid in de gelegenheid stellen dit unieke werk te kopen en gaat proberen voor de leden een aantrekkelijke korting op het boek te krijgen.

Voordat zij dit kan doen, moet eerst bekend zijn, hoe groot het aantal leden is, dat het boek wenst te bestellen.

Hiervoor kunnen de leden zich opgeven bij:

D.A. Jenkers
Engelsjan 21
Laren - nh.(tel. 02153 - 7256)

VERSLAG VERGADERING KONTAKTRAAD

De Kontaktraad het Gooi voor Natuurbescherming kwam na een lange periode van non-aktiviteit op 28 mei 1971 weer bijeen. Men was algemeen van mening dat er meer dan genoeg werk aan de winkel is en dat de beste methode om de raad van de grond te krijgen en een werkelijke functie te geven, is, het starten van een op een concreet doel gerichte aktie.

Op dit ogenblik wordt de meeste behoefte gevoeld aan het treffen van voorzieningen om een beter beheer van het Gooi te kunnen realiseren. Aan de aangesloten verenigingen werd daarom gevraagd op zo kort mogelijke termijn een opgave te doen van de naar hun mening meest bedreigde gebieden, eventueel vergezeld van suggesties ter voorkoming van onherstelbare schade.

De Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken heeft aan dit verzoek voldaan door het indienen van een uitvoerige "Blauwdruk van het Gooi", waarin onder meer aandacht is besteed aan de heidevelden, de bossen, de moenten, de engen en de landgoederen en andere terreinen.

In de daarop volgende vergadering van de Kontaktraad van 13 augustus jl. werd dit rapport besproken. Ook van de Gooise Natuurwacht werd een uitvoerig werkstuk ontvangen. Besloten werd, beide stukken, aangevuld met alsnog van derden te ontvangen gegevens, te compileren, zodat de Kontaktraad, na aanvaarding van het ontwerp, beschikt over een door alle belanghebbende gesteunde beleidslijn. Begin oktober zal hierover een besluit tot stand komen. In de Kerhoan zal t.z.t. hierop worden teruggekomen.

Naast het hierboven besproken onderwerp, speelt momenteel de herziening van het streekplan. De ovencens in de Kontakt-raad vertegenwoordigde Commissie Natuurschoon en Recreatie van het Gewest Gooiland verzorgde op 2 september jl. een voorlichtingsavond, die aan dit onderwerp was gewijd. Tegen tal van punten van dit nieuwe streekplan bestaan ernstige bezwaren. Afsproken is deze bezwaren te bundelen en gezamenlijk bij Provinciale Staten in te dienen.

Mochten de aangesloten verenigingen hun objecties niet voldoende in het gezamenlijk uit te brengen bezwaarschrift terugvinden, dan hebben zij uiteraard de vrijheid om zelf aanvullende bezwaren in te dienen. Ook op dit onderwerp hopen wij te gelegener tijd nader terug te komen.

J.Klein

AVIFAUNA VAN NAARDEN

Vanaf 1968 werden gedurende het broedseizoen geregeld tellingen uitgevoerd, zowel 's ochtends als 's avonds. Met de aldus verkregen gegevens werd de broedvogellijst opgemaakt. Door middel van dagboekonderzoek werd van de meeste vogels tegelijkertijd het voorkomen in de andere seizoenen vastgesteld. Hierdoor is niet alleen de avifaunistische status van Naarden voor broedvogels, maar ook die voor trekvogels vastgelegd. De Avifauna moet worden gezien als een waardebeoordeling voor vogels van de gemeente Naarden.

Met een aantal van 7.146 - 7.734 broedparen, verdeeld over 68 soorten, slaat de stad, wat vogelrijkdom betreft, geen gek figuur in de rij van Gooise gemeenten. Zonder Huismus en Spreeuw blijven toch altijd nog 3.096 - 3.634 paren broedvogels over.

De dichtheid van het aantal broedparen is (uitgaande van de reeds gegeven cijfers) 6,4 - 7,5 broedparen per ha.; worden zowel de Huismus als de Spreeuw in de berekeningen ingevoerd, dan springen de cijfers omhoog naar 15,8 - 17 paar per ha. (Hilversum 1970: 23,2 paar per ha.).

Totaal werd een oppervlakte van 484 ha. onderzocht; de begrenzing werd gevormd door:

de gemeentegrens aan de zuidkant, doorlopend tot de oostkant, met een bijna recht lopende lijn naar Fort Ronduit, van waaruit weer een rechte lijn rond het industrieterrein en de bebouwing over de Rijksweg Naarden - Amsterdam naar de Meerweg liep.

Toelichting op de broedvogellijst

De kern van de vesting met zijn zeer dichte bebouwing vormt een bolwerk voor de talrijke Gierzwaluwen, die zich hier voorlopig nog wel zullen handhaven, zulks in tegenstelling tot andere gemeenten, waarvan veelal de kern gesaneerd wordt.

De wallen zijn voor vele vogels een bijzonder gewaardeerd broedterrein, waar weinig of geen verstoring plaats vindt.

Onder de bruggen van de vesting werden nogal eens nesten van Boerenzwaluwen gevonden. Rond de grachten en de sloten en slootjes broeden talrijke Meerkoeten en Waterhoentjes; de Kleine karekieten en Rietzangers zijn op die plaatsen in het riet te vinden.

Een belangrijk element vormen de kwekerijen, waar soorten als Winterkoning en Heggemus veelvuldig worden aangetroffen.

De meest voorkomende broedvogel is - eenieder kan dit op zijn vingers natellen - de Huismus; ongeveer 3.500 paar hebben hun domicilie in deze gemeente. De Spreeuw, anders toch voor geen kleintje vervaard, komt op de tweede plaats met een aantal van 550 - 600 paar. Als goede derde komt onze kultuurvolger, de Merel, met 400 - 450 paar.

Dichtheden

Voer sommige soorten kunnen de dichtheden van het aantal broedparen zeer hoog zijn; dit houdt regelrecht verband met de aantrekkelijkheid van het terrein voor de vogel. Om een voorbeeld te nemen heeft de Merel zo'n hoge dichtheid: per 100 ha. broeden hier gemiddeld 85 paren.

Tinbergen stelde in 1942 vast, dat er in een boomrijk dorp ongeveer 60 paar per 100 ha. voorkwamen.

De Koolmees, die als holenbroeder overal wel een gaatje kan vinden en in Haarden langs de openbare weg zelfs nestkasten tegenkomt, broedt hier met ongeveer 43 paar per 100 ha.

BROEDVOGELLIJST

Fuut	3-5	Algemene wintergast
Wilde eend	± 150	Algemeen
Knobbelswaan	6	Betreft voornamelijk verwilderde exemplaren
Torenvalk	2	Broedvogel Grote Kerk tot restauratie
Patrijs	3-5	Broedvogel op kwekerijen
Fazant		Algemeen gedurende het gehele jaar
Waterhoen	150-200	Zeer algemene wintergast
Waterral	3-5	Algemene wintergast
Meerkoet	100-125	Zeer algemene wintergast
Scholekster	1-3	Algemene doortrekker
Kievit	15-20	Zeer algemene doortrekker
Watersnip	3-5	Algemene doortrekker
Grutte	3-5	Algemene doortrekker
Tureluur	1	Vrij algemene doortrekker
Holenduif	5-8	
Houtduif	200-250	
Tortelduif	3-5	Vroeger algemener
Turkse tortel	190-210	
Koekoek	1	
Bosuil	4-6	
Ransuil	1	Vroeger schaarse broed- vogel
Gierzwaluw	250-300	
Groene specht	1	Regelmatige gast
Grote bonte specht	9-12	Regelmatige gast
Kuifleeuwerik	2	Algemene doortrekker
Veldleeuwerik	5-7	Zeer algemene doortrekker
Beerenzwaluw	50-60	Broedt veel onder bruggen
Huiszwaluw	7-10	
Graspieper	5-8	Zeer algemene doortrekker
Witte kwikstaart	20-25	
Winterkoning	200-225	Zeer algemene broedvogel van de kwekerijen
Heggemus	150-160	Idem
Grote lijster	3-5	
Zanglijster	60-65	Algemene doortrekker en wintergast

Merel	400-450	
Gekraagde roodstaart	15-18	
Zwarte roodstaart	3-4	
Roodberst	100-125	
Kleine karekiet	30-40	
Bosrietzanger	1-5	
Rietzanger	30-40	
Spotvogel	3-5	
Zwartkop	25-28	
Tuinfluit	13-16	
Grasmus	8-10	
Braamsluiper	3-5	
Fitis	140-150	
Tjiftjaf	40-50	
Goudhaantje	1-3	Algemene doortrekker
Grauwe vliegenvanger	25-28	
Koolmees	200-225	
Pinpelmees	30-40	
Matkop	7-9	
Staartmees	50-60	
Boomklever	7-9	
Boomkruiper	13-15	
Rietgors	12-14	Algemene doortrekker
Groenling	60-70	Algemene doortrekker
Putter	1-3	Vrij algemene doortrekker
Kneu	+ 50	Kolonietjes van 4-5 nesten in de kwekerijen; verder vrij algemene doortrekker
Vink	60-70	Zeer algemene doortrekker en wintergast
Huismus	+ 3.500	
Ringmus	30-40	
Spreeuw	550-600	
Zwarte kraai	3-5	
Kauw	150-170	
Ekster	20-25	
Vlaamse gaai	10-12	Vrij algemene doortrekker

VELDWAARNEMINGEN

door J.v.d.Geld

Gecorde fuut	3 ex.	10-4	Hilv.Wasmeer	E.P.Klomp
	4 ex.	11-4	Hilv.Wasmeer	A.Bode
	6 ex.	26-4	Laarder Wasmeer	P.Slot
Roodhalsfuut	1 ex.	9-4	Kortenh.plassen	D.A.Jonkers
	1 ex.	13-4	Ankev. plassen	P.Slot
Purperreiger	2 ex.	6-5	Tempolder	Mw.Reddingius
	1 ex.	18-5	Pen-centr.Fiemen	E.P.Klomp
	1 ex.	1-5	Nw.Leesdrecht	E.P.Klomp
	1 ex.	1-5	's Graveland	E.P.Klomp
Lepelaar	3 ex.	25-4	Hilv.Meent, overvl.	P. Slot
Kleine zwaan	70 ex.	20-3	Overscheense polder	F.Rijnja
Krooneend(♂)	1 ex.	23-4	Kortenh.plassen	D.A.Jonkers
Sperwer	1 ex.	19-2(♀)	Hilv.Meent	Mw.Blonet
	1 ex.	26-2	Hilversum Zuid	E.P.Klomp
	1 ex.	30-3	Laarder Wasmeer	D.A.Jonkers
	1 ex.	7-4	Laren, overvl.	D.A.Jonkers
	1 ex.	14-5	Laren, overvl.	D.A.Jonkers
Bla.Kiekendief	1 ex.	22-1	Muiderberg	E.P.Klomp
	1 ex.	29-1	Muiderberg	E.P.Klomp
Slechtvalk	1 ex.	16-3	Oversch.polder	F.Rijnja
Boomvalk	Broedgeval		Laren/Blaricum	Mw.A.v.d.Werf
	3 ex.	30-7	Naardermeer	F.Rijnja/K.ten H.
Visarend	1 ex.	30-7	Naardermeer	F.Rijnja/K.ten H.
Houtsnip	1 ex.	1-3	Laegieskamp	F.Rijnja
	1 ex.	28-3	Westerhei, Hilv.	D.A.Jonkers
	1 ex.	1-4	Laarder Wasmeer	G.Jaspers
Witgatje	1 ex.	22-4	Schaep en Burgh	Fam.Blonet
Velduil	1 ex.	6-5	Tempolder	Mw.Reddingius
Ransuil	(1971) Broedgeval		Bachlaan, Hilv.	D.A.Jonkers
	(1971) Broedgeval		Anna's Hoeve	D.A.Jonkers
	1 ex.	3-4	Kortenh.plassen	P.Slot
	(1971) vm.breedgev.		Laarder Heide	D.A.Jonkers
	1 ex.	25-4	Hengstenberg, Holl. Rading	D.A.Jonkers
Steenuil	1 ex.	18-2	Greeneveld	E.P.Klomp
	1 ex.	16-3	Keverdijkse polder bij Uitermeer	F.Rijnja
Kl.bo.specht	Broedgeval		Blaricum	Mw.A.v.d.Werf
	(eind april)			
Draaihals	2 ex.	26-4	Schaep en Burgh	Fam. Blonet
Boomleeuwerik	1 ex.	12-3	Limiten, Huizen	E.Osieck
	1 ex.	1-4	Dassenbos	D.A.Jonkers
Beflijster	1 ex.	22-4	Hilversum	P.Koopman
Tapuit	5 ex.	8-5	Berpolder	Fam.ten Haken
Zwa.roodstaart	1 ex.	2-4(♂)	Laarder Wasmeer	Ch.M.Steen
Paapje	2 ex.	26-4	Westerheide	P.Slot
Nachtegaal	1 ex.	4-5	Bergse pad	Fam.Blonet
Grote karekiet	1 ex.	4-5	Blijkpolder	P.Slot
	3 ex.	15-5	Ankev.plassen (in beide gevallen zingende ex)	S.H.Poelstra
Snor	1 ex.	26-4	Laarder Wasmeer	P.Slot
Braamsluiper	1 ex.	9-5	Bikbergen	D.A.Jonkers
	1 ex.	12-5	Spieghel, Bussum	Fam.Blonet
Fluiter	1 ex.	8-5	Oud Naarden	S.H.Poelstra
	3 ex.	22-5	Bantam, Bussum (in beide gevallen zingende ex.)	S.H.Poelstra

Boompieper	1 ex.	21-4	Hoorneboegse heide	A.G.Heise
Gra.vliegenv.	2 ex.	11-5	Nw.Loosdrecht	Fam.Ras
Bo.vliegenv.	1 ex.	17-4(♂)	Dassenbos	E.P.Klomp
	1 ex.	6-5(♂)	Westerheide	P.Slot
Pestvogel	16 ex.	5-4	Laegieskampweg, Naarden	Fam.Stoks (med.Blonet)
Goudvink	4 ex.	20-12-70	Marinekamp	K.N.N.V. (med.Heise)
	1 ex.	24-3	Bikbergen, Huizen	D.A.Jonkers
	1 ex.	30-3(♂)	Laarder Wasmeer	D.A.Jonkers
	2 ex.	10-4	Schaep en Burgh	Fam. Blonet
	4 ex.	23-4	Spanderswoud a/d Bachlaan	P.Koopman
	1 ex.	29-5	Smithuyserbos	E.P.Klomp
Appelvink	+ 12 ex.	18-4	Hilverbeek	Fam.Blonet
	1 ex.	29-4	Hilverbeek	P.Slot
Putter	1 ex.	10-3	Krome Rade	A.G.Heise
	+ 12 ex.	12-4	Beethovenlaan, Hilversum	Mw.Disselkeen
	1 ex.	27-5(♂)	bij Naardermeer	E.P.Klomp

Ficedula
hypoleuca
foto F.Rijnja

VERKRIJGBARE UITGAVEN

Avifauna van Bussum.	f.1,50(1.80)
Avifauna van Naarden.....	f.0,50(0,75)
Avifauna van Hilversum.....	f.0,75(1,--)

De prijzen tussen haakjes gelden bij toezending per post.
De uitgaven zijn verkrijgbaar bij de penningmeester
(adres: zie omslag).

BEZORGERS GEVRAAGD

De financiële druk, die de parti van de Kerhaan uitoefent op de totale uitgaven, noopt ons ertoe (met het oog op de per 1 november te verhogen portiekosten) de Kerhaan voor de leden, wonende in de gemeenten Bussum, Naarden en Hilversum te laten bezorgen, uiteraard tegen een redelijke vergoeding. Onze gedachten gaan hierbij uit naar twee of drie leden, woonachtig in de genoemde gemeenten. Onze leden in de andere gemeenten zullen de Kerhaan per post blijven ontvangen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met de penningmeester: L.F.Rynja, Plaggenweg 1 in Bussum (na 20.00 uur).

WAARNEMING VAN REUZENSTERNS (HYDROPROGNE CASPIA)

Op 15 augustus 1971 werden de Reuzensterms voor het eerst gezien door Fr. Rijnja. Het betrof toen één adulte en één juveniele vogel.

Op 18 en 21 augustus werden de vogels o.a. door de heer J. van Altena gezien.

Voor het laatst werden ze (voor zover bekend) gezien op 23 augustus door o.a. de heer E.R. Osieck. Met dien verstande dat op genoemde datum twee adulte en één juveniele vogel werden waargenomen.

De vogels bevonden zich meestal op het voormalige slik ten noorden van de vuilnisbelt in Naarden.

Door velen werd de roep c.q. bedelroep van resp. ouder en jong gehoord.

tH.

Redactie:

K. ten Haken
E.P. Klomp

Eindredactie:

F.G. Rijnja

Typewerk:

L.F. Rynja

Inhoud:

1. Redactioneel
2. Bestuursmededelingen
3. Even terzijde
4. Avifauna van Hilversum
5. vervolg
6. Torenvalk-nestkastverslag
7. Notities
8. Massale vogelsterfte Flevoland
9. vervolg + waarn. buiten het Goci
10. Avifauna van het Laegieskamp 1971
11. vervolg
12. Waaron spreidt de Aalscholver zijn vleugels?
13. vervolg + Avifauna van Midden-Nederland
14. Verslag vergadering Kontaktraad
15. Avifauna van Naarden
16. vervolg
17. vervolg
18. Veldwaarnemingen
19. vervolg
20. Bezorgers gevraagd; Reuzensterms + Inhoudsepgave.

W. RING

KANTOORMACHINES - KOPIEERINRICHTING

EERSTE KLAS REPARATIE-INRICHTING
VOOR ALLE KANTOORMACHINES

UW STENCILWERK TOT IN DE . . . . . VERZORGD.

HAVENSTRAAT 49 - BUSSUM
TELEFOON 1 61 28 (02159)
B.G.G. 1 68 65

**DE JONG
SUNTRAVEL**

Poststraat 6 Bussum
(achter postkantoor Huizerweg)
Tel. 02159-19656 17200

*Of U nu naar de Marismas in Zuid Spanje,
de Camarque in Frankrijk, of de Galapagos
eilanden wilt, bij ons krijgt U optimale service.*

Voor Uw vlieg-, trein-, autocar-, of
privéreizen.

Vlietlaan 30, Bussum

AANGESLOTEN BIJ HET ZIEKENFONDS — TEL. 3 06 15
Verrekijkers - Op uw nieuwe bril een vol jaar garantie.

**KUNSTSCHILDERSMATERIALEN
HUISSCHILDERSVERVEN
BEHANG
SCHILDERIJLIJSTEN
EN
ZONWERING
VOOR BINNEN EN BUITEN
ZIJN TE ZIEN EN TE KOOP
BIJ „SIMON”**

Fa. v. d. BRINK
Raadhuisstraat 27
BUSSUM
02159-1 43 68

voor losse bloemen
kamer- en tuinplanten

bloemisterij
gerard lamaker
boomberglaan 71a
telefoon 4 29 63
hilversum

breng eens een bezoek aan onze kwekerij!

*Al uw natuurboeken
speciaal op het gebied van*

VOGELS

bij

Boekhandel Wilhelmina

Landstraat 33b Bussum
Telefoon (02159) 1 31 03